

— Tudi to še pride, dragica. Upaj!

— Ah da, saj upam, saj upam! In hrepenim! . . . Pa vidiš, včasih se me loti malodušnost in jeza. Sosebno tedaj, kadar vidim, kako debeli — tudi Cankar teh ne more — in drugi vsakdanji ljude peljejo na izprehod svoje otroke, postanem žalostna in nestopna. Vsi, vsi imajo otroke, mislim, le midva nisva vredna te sreče.

— Pa tega ne smeš misliti. Bodi tudi v tem močna in plemenita, kakor si v drugih stvareh. In danes bodiva oba čisto dobra. Vidiš, kljub vsemu sva vendar tako zelo srečna . . . Pozabiva in odpustiva vse hudo tega prvega leta in misliva samo na najino srečo, za katero morava biti Bogu hvaležna. Jaz pa Ti obečam, da se bom trudil, da bom vreden tvoje ljubezni in obečam tudi, da ti priborim ono socijalno stališče, katerega zaslužiš in v katerem se Ti ne bo sramovati pred onimi, ki naju sedaj prezirajo. Samo bodi mi dobra, Ti moja, moja dragica!

Ona ga pogleda v oči, ki so bile vlažne. Od sreče prevzeta vsklikne:

— Ivan moj!

In njuni ustni sta se združili v iskrenem, lepem poljubu, zunaj pa je šumela burja v drevesnih vejah . . .

SVETU. VANDA.

Kaj pa se končno le hoče?

Ustreči svetu ni mogoče!

Flegmatično če se držiš in mrtvo

si tercijsalec, klerikalec in filister!

Z nasprotjem si ustreči meniš? — Žrtvo

i v tem slučaju smeš se zvati

med tujimi ko v družbi z brati.

Zato pa ne odhajaj s pota,

če čuješ zlobni glas krohota,

a s svetom pleši, smeja se in rajaj.

Ko svet nori, solza in tuge mi ne kaži.

Le takrat lice kremži, z glavo majaj,

ko svetu z znakom žalovanja

obrazdi lice sad spoznanja.

JAVNA PREDAVANJA. NADA.

Precej časa že opazujem razvijanje ženskega gibanja v drugih narodih in primerjam s tem, kar se pri nas evfemistično tako nazivlje. Žalibog, reči moram, da jaz pravega ženskega gibanja na Slovenskem pri najboljši volji le malo opazim. Kakor so vse naše razmere v primeri z razmerami drugih narodov mizerne, tako je mizerno tudi razvijanje ženskega vprašanja na Slovenskem.

Res je sicer, da se je zadnji čas marksikaj storilo v probajo slovenskega ženstva: ustanovila so se društva sè strogo prosvetnimi in utilitarnimi nameni; v književnosti se je pojavila cela vrsta ženskih imen; naše glasilo razpravlja o mnogih aktualnih predmetih, ki se tičejo slovenskega ženstva; vnela se je semtertje tudi živahna polemika o spornih vprašanjih.

Toda polemika se navadno zveja na osebno polje; nasprotnikom »Slovenke« se izvečine ne gre za stvar, marveč za osebe, in kedar se to zgodi, mora pač prenehati vsaka menjava misli. Drugi zopet zrejo s svojega visokega prestola zaničljivo doli na nas uboge slovenske ženske; na naše poštene napore, ko hočemo povzdigniti moralno in materijalno stališče slovenskega ženstva, odgovarjajo s puhlimi pušicami, s pamfleti, ki nič ne pridobe na svoji bistveni vrednosti vsled tega, ker se pojavljajo v našem prvem književnem listu.

Ne morem biti povsem zadovoljna niti z našimi pisateljicami, najmanj sama s seboj. Leposlovne stvari, izvirajoče iz peres naših pisateljic — imajo po mojem mnenju premalo pristno ženskega na sebi; malone vse to bi lahko napisal tudi kak mož. Ženska duša se nam v doneških slovenskih pisateljic bore redkokdaj odkriva. Kar pa še bolj obžalujem, je to, da je na spisih naših pisateljic tudi zelo, zelo malo slovenskega. Skoraj vsemu, kar pišemo, je utisnjen pečat tujega upliva.

Isto velja o pisateljicah, ki se pečajo z realnimi razpravami, tičočimi se vzgoje in ženskega vprašanja v obče. Seveda moram o tem priznati, da je težavno orati ledino. Tudi to vem, da so nam, žalibog, vsled naše nesrečne vzgoje v tujem duhu nemški viri pristopnejši nego pa slovanski. Koliko pa je med nami inteligentnih žen in deklet, ki bi se lahko posluževale vsaj ene slovanske književnosti, recimo najbližje: srbske ali hrvatske? Bojim se, da bi jih lahko naštel na prstih ene roke. Ker je pa tudi med Srbi in Hrvati feminizem še le v povojih, nam i tako omejeno znanje le malo koristi. Pri Čehih in Rusih bi se dalo pač marsikaj naučiti, a ta jezika sta nam bila do najnovejše dobe bolj tuja, nego italijanščina in francoščina. Ne čudim se torej, če se mora »Slovenka« zadovoljevati mnogokrat s prevodi iz nemščine, ter priznavam, da je dober prevod še vedno boljši od slabega izvirnika. A Slovenke bi se morale v večji meri udeleževati sotrudištva pri našem listu; še le potem postane naš list zares glasilo slovenskega ženstva — vsega ženstva. Že zunanje mora »Slovenka« kazati svoj značaj: v pretežni večini morajo ga z rokopisi zalagati slovenske žene. Če se to zgodi, bo naš list mnogoličnejši, obravnaval bo lahko mnogo več strok, ki so v zvezi z ženskim vprašanjem, zanimivejši bo in več bo koristil.

Kolikor sem mogla dosedaj zapaziti, so načela uredništva »Slovenke« taka, da pri listu lahko sodeluje vsaka Slovenka, kateri je mar napredek našega ženstva in bodočnost našega naroda. Če drugo ne, s tem bi se pripravljalo vsaj našim naslednicam lepšo pot, po kateri pridejo do — slave in do — honorarjev.

Da me ne bo kdo krivo razumel, ponavljam, da nočem izrekati morda graje pisateljicam, ki sedaj zalagajo »Slovenko« s svojimi doneski, toliko manj, ker se sama predobro zavedam, kako r. e. tišči in žuli

na vseh krajih neslovenska vzgoja. Napisala sem te vrstice le z namenom, da pokažem, kako bi se lahko doseglo, da postane naš list še bolj mnogostransk, bolj zanimiv in bolj — slovenski.

S tem pa tudi nisem hotela reči, da odrekam »Slovenki« veliko zaslugo, ki jo ima vsekako za probujo slovenskega ženstva. (V tem oziru se popolnoma strinjam o tržaškimi ženami, ki so te dni izrekle »Slovenki« in njeni urednici v »Edinosti« svoje zaupanje in priznanje.) Marsikatera Slovenka je gotovo začela vsled člankov v našem listu istotako resno razmišljati o problemih življenja, kakor i jaz, zanimati se za veliki kompleks sociologije, paziti na svoje duševno zdravje ter se čuvati nevarnosti, ki nam pretijo v pokvarjenem svetu.

To delo v malem, ta upliv na posameznice sta vsekako vse hvale vredna, in čim več posameznic pritegnemo v svoj krog, tim večjo hvalo si zagotovimo od bodočega zaroda.

Da se pa krog naših somišljenic poveča, da se pomnoži število Slovenk, ki bodo z nami vred prepričane o resnobi življenja, o ceni nravnosti, o velikem uplivu dobre vzgoje na mladino, a tudi o vrednosti žene, o njeni enakopravnosti v človeški družbi, v to je potrebno — agitacije.

Agitacija v našem glaslu samem že tudi nekaj izda, a ne zadostuje. Tiskana beseda je in ostane mrtva, oživi jo še le govor. Govor, ki neposredno deluje na dušo, brez težav pri čitanju in zasledovanju včasih zavrtanih misli v dolgih razpravah, ta nam je potreben. In zato predlagam, — ne prva, to vem, — da po vsem Slovenskem začnemo prirejati shode, na katerih bomo razven o obče zanimivih dnevnih vprašanjih, o umetnosti in književnosti, razpravljale tudi o tem, kar mora našemu srcu biti najbližje, kar smatramo za najvažnejše: o ženskem vprašanju v okvirju programa, kakor nam ga je dosedaj razvijalo naše glasilo.

V Ljubljani osnovanemu splošnemu ženskemu društvu želim kmalu krepek nastop v tem oziru in pa mnogo podružnic po vsej Sloveniji; v Trstu pa bi se za sedaj v zavodu sv. Nikolaja pri predavanjih, s katerimi, kakor slišim, mislijo vendar enkrat pričeti, mej drugim naj poljudno govorilo tudi o predmetih ženskega vprašanja.

Na tak način, z delavno agitacijo na shodih, pridobimo si novih somišljenic, našemu glasilu novih naročnic ter neposredno in posredno koristimo našemu ženstvu in narodu.

Prيرهanje shodov in predavanja o socialnih temah na podlagi narodnega, slovenskega programa so pa tudi edino sredstvo, da obvarujemo naše ženstvo pred zanjkami, ki mu ga stavijo takozvani mednarodni socijalisti.

MEMENTO! C. GOLAR. CELJE.

V bohotnem cvetju gaj žari,
povsod prelest mamljiva,
a s pajčolanom ljubica
obličje si zakriva.

Ne veste li, da ji umrl
je stric bogat čez mero,
zapustil ji je kad zlata,
blaga pa škrinj čvetero.

Zdaj ona nosi pajčolan,
a jaz temno kravato,
žalujem, mrem za ljubico,
nezvesto in bogato.

NOVE KNJIGE.

»Ženský obzor«, glasilo češke napredne ženske inteligence (Praga, II. č. p. 703, Vodičkova ulice čis. 42.) prinaša v 3. številki poleg izbranih leposlovnih prispevkov naslednje zanimive razprave: J. V. Harald: Hus in češka žena; Ellen Keyeva; T. G. Masaryk: Žena in politika; —ská: Sokolski shod v Pragi.

Slovenkam, ki znajo ali se uče češki, toplo priporočamo ta ženski list.

BELEŽKE.

Sodba o „Slovenki.“ Prejeli smo in priobčujemo:

»Čislana gospa urednica!

Pišem Vam danes, ko sem prebrala zadnjo številko. »Slovenke.« Zdi se mi skoro potrebno, popraviti krivico, ki sem Vam jo delala lansko leto s svojo oskosrčno, omejeno sodbo, ko sem Vam v nekem pismu izrečno zapisala, da so moji nazori glede ženskega vprašanja v marsičem diametralni z Vašimi. No, jaz vem, da ona sodba neizkušene mladenke pač ni bila merodajna ter tudi ni našla nobenega vpliva.

Danes mislim drugače. Zvesto sem vsak čas zasledovala Vaše težnje v listu in našla, da imate namene najlepše, najblajše, le da se morate tuintam v njih svrhu posluževati besed, ki se mnogim zdé že same na sebi pregrešne. — Besede: prostitucija, prostitutka itd., ah, kako jih je sram, — rdečica jih obliva, — ne zmorejo besed, da bi dostojno izrazili svoj gnjev... In dejanja samega, ki se z besedo samo niti od daleka primerjati ne dá, — naj bi nas ne bilo sram? — Ja, — Schleier d'rauf! kakor je rekel neki jezuit pri duhovnih vajah v nekem zavodu, ko bi imel gojenkam razložiti nekaj o šesti božji zapovedi! — Ja Schleier d'rauf, — da se ne vidi nagota našega prosvetljenega veka!

Povem vam, da utegne v teh spisih — marsikatera devotka najti mnogo potrebnih naukov za življenje. — Saj gredo naše deklice v svet in v življenje tako nepripravljene, — neizkušene, — z nado v srcu, da je ves svet tako dober, nepokvarjen. — In od tod tisti tragični konflikti — a la »Žrtve«. Slovenkam se nam ni treba nič sramovati tega lista, — naj nam licemerni farizije podtikajo še taka mnenja, — za njé se pristna, naobražena Slovenka ne zmeni več!

Zdravi ob sinji Adriji!

Udana...
(Sledi podpis.)

Ženske v železniški službi. Odločba železniške uprave Bolcan-Meran pripušča uradnice k eksekutivni prometni službi. Uradniki so storili sicer vse mogoče, da bi preprečili izvršitev te odredbe, a zaman.